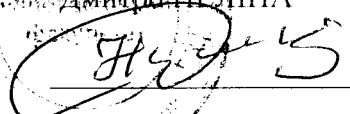

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра логіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛПА

«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„РИТОРИКА”

для студентів філософського факультету

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	033 Філософія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Філософія
спеціалізація	-
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2021/2022**
Семестр **5**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: Колотілова Наталія Андріївна, д.філос.н., доцент кафедри логіки

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. Мамонтова «31» 08 2021р.
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.

КИЇВ – 2021

Розробники: *Колотілова Наталія Андріївна, д.філос.н., доцент кафедри логіки*

Затверджено
« 27 » серпня 2021 р.

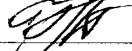
Зав. кафедри логіки

 (Ірина ХОМЕНКО)

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

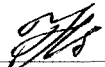
Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол № 2 від 31.08.2022р.

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань з теорії риторики, яка включає в себе модули та етапи підготовки до публічних виступів, що дозволить студентам вдосконалити навички виголошення ораторських промов переконуючого та інформативного характеру.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи та характеристики історії філософії; основи логіко-семіотичного аналізу мови; типи та стадії суперечки; види аргументації; правила і типові помилки в текстах аргументативного характеру.
2. **Вміти** виявляти поняття в текстах різноманітного характеру, проводити логічні операції над ними, будувати міркування відповідно до законів і правил логіки, знаходити помилки в текстах, пов'язаних з їхнім порушенням, робити раціональні висновки з наявної інформації за законами і правилами логіки.
3. **Володіти елементарними навичками** роботи з фаховою літературою та ведення суперечок різного типу.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Риторика» знайомить студентів із специфікою підходів до тлумачення предмету риторики в історичній перспективі та на сучасному етапі, з модулями публічного виступу, розділами риторики, в яких узагальнено етапи підготовки до ораторської промови. Визначаються стратегія оратора, види промов, типи підготовки до виступу, топіка як сукупність загальних місць, структура ораторської промови, риторичні фігури й тропи, способи запам'ятовування матеріалу промови, специфіка виголошення промови. З'ясовуються логос промови через встановлення видів аргументації у формальному і неформальному підходах, патос і етос через специфіку відповідних аргументів та прийоми переконання на рівні логосу, етосу і патосу.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам цілісну систему знань про етапи підготовки та модули публічного виступу, що забезпечить грамотну презентацію своєї промови в різних типах діалогів з використанням риторичних засобів переконання.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет риторики	Лекція, семінари	Усна відповідь, підсумкова контрольна робота	10

1.2	частини ораторської промови, модули публічного виступу	Лекція, семінари, самостійна робота	Експрес-тестування, вправи, самостійна робота № 2, підсумкова контрольна робота	5
1.3	риторичні фігури та тропи як засоби виразності ораторської промови	Лекція, семінари, самостійна робота	Експрес-тестування, вправи, самостійна робота № 2, підсумкова контрольна робота	5
1.4	способи запам'ятовування тексту, специфіку виголошення ораторських промов	Лекція, семінари	Експрес-тестування, підсумкова контрольна робота	10
	Вміти:			
2.1	розробляти предмет ораторської промови через підбір відповідного матеріалу, структурувати промову і забезпечувати зв'язок між окремими її частинами	Семінари, самостійна робота	Самостійна робота № 1, письмова творча робота	10
2.2	застосовувати прийоми виразності та переконання при підготовці тексту промови	Семінари, самостійна робота	Самостійна робота № 1, письмова творча робота	10
2.3	виголошувати промову з використанням невербальних прийомів впливу на аудиторію	Семінари, самостійна робота	Усна відповідь, самостійна робота № 1	20
	Комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари	Усна відповідь	5
3.2	грамотно презентувати свою позицію стосовно обговорюваної теми	Семінари, самостійна робота	Самостійна робота № 1	10
3.3	брати участь у фахових дискусіях у процесі аудиторної роботи	Семінари	Усна відповідь	5
	Автономність та відповідальність			
4.1	приймати самостійні рішення щодо вибору способу підготовки та побудови аргументації в публічних виступах	Семінари, самостійна робота	Самостійна робота № 1, письмова творча робота	5
4.2	нести відповідальність за	Семінари,	Усна відповідь,	5

неангажованість оцінки публічних виступів з точки зору риторики	самостійна робота	самостійна робота № 2	
---	-------------------	-----------------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання	Результати навчання дисципліни											
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
ПРН 12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.		+	+	+	+	+	+	+	+		+	
ПРН 13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.		+	+	+						+		+
ПРН 14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.					+	+					+	+
ПРН 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.					+	+	+	+		+		+
ПРН 16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.	+	+	+	+							+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1–1.4), що складає 30% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння** 2.1–2.3); (**комунікація** 3.1-3.3); (**автономність та відповідальність** 4.1-4.2), що складає 70% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

- Усна відповідь, в тому числі обговорення ораторських промов:** РН 1.1, 2.3, 3.1, 3.3 – 6/ 12 балів.
- Експрес-тестування:** РН 1.2-1.4 – 4/ 8 балів.
- Вправи:** РН 1.2-1.3 – 5/ 10 балів.
- Самостійна робота № 1 (підготовка ораторської промови):** РН 2.1-2.3, 3.2, 4.1 – 14/ 20 балів.
- Самостійна робота № 2 (аналіз ораторської промови):** РН 1.2, 1.3, 4.2 – 5/ 10 балів.
- Письмова творча робота:** РН 2.1, 2.2, 4.1 – 14/ 20 балів.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (експрес-тестування, усні відповіді, обговорення ораторських промов, письмова творча робота) та за самостійні роботи (аналіз ораторської промови, підготовка ораторської промови). Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів

- в мінімальному вимірі 48 балів

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі: РН 1.1-1.4 – 12/ 20 балів.

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, передбачена співбесіда з тих питань, які винесено на підсумкову контрольну роботу.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 80 балів
Аудиторна робота:			
Усна відповідь, в тому числі обговорення ораторських промов	Семінари протягом семестру	«2» x 3 = 6	«4» x 3 = 12
Експрес-тестування	Семінари протягом семестру	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Вправи	Лекції протягом семестру	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Самостійна робота:			
Самостійна робота № 1 (підготовка ораторської промови) до тем 2-5	Презентація на семінарах протягом семестру	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
Самостійна робота № 2 (аналіз ораторської промови) до тем 6-7	Листопад	«5» x 1 = 5	«10» x 1 = 10
Письмова творча робота	Теми 1-7	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-7	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь (в тому числі обговорення ораторських промов):

4 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання;

3 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст поставленого завдання;

2 бали – студент у цілому володіє навчальним матеріалом, при виконанні поставленого завдання не демонструє належної глибини, допускає несуттєві неточності;

1 бал – студент поверхово володіє навчальним матеріалом, не демонструє глибини знань, має у відповіді суттєві неточності.

Експрес-тестування:

2 бали – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом;

1 бал – студент не в повному обсязі володіє матеріалом.

Вправи:

2 бали – студент демонструє самостійність та творчість при виконанні поставлених завдань;

1 бал – при виконанні поставлених завдань допускає несуттєві неточності.

Письмова творча робота:

20-17 балів – студент демонструє володіння навчальним матеріалом у повному обсязі, творчість та самостійність при написанні роботи, викладає власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано;

16-14 балів – студент демонструє фрагментарне володіння навчальним матеріалом, допускає несуттєві неточності при написанні роботи;

13-0 балів – студент демонструє поверховість при написанні роботи, виклад власних міркувань відбувається непослідовно.

2. Самостійна робота № 1 (підготовка та презентація ораторської промови):

20-17 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, логічно та послідовно викладає власну позицію, демонструє ґрунтовність власної аргументації, критичну оцінку контрпозицій, самостійність у підготовці промови;

16-14 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, допускаються несуттєві неточності, помилки у побудованій аргументації;

13-0 балів – студент поверхово володіє навчальним матеріалом або подає лише текст промови без презентації на занятті.

3. Самостійна робота № 2 (аналіз ораторської промови):

10-6 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, демонструє глибину та неангажованість в аналізі обраної ораторської промови;

5-0 балів – студент поверхово здійснює аналіз обраної ораторської промови, робота містить помилки.

4. Підсумкова контрольна робота:

20-18 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, всебічно розкриває зміст поставленого завдання;

17-15 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, в основному розкриває зміст поставленого завдання. Допускаються несуттєві неточності;

14-12 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, робота містить суттєві неточності;

11-0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.3. Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
---------------------	--------

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лек.	Сем.	Сам. роб.
1.	Тема 1. Предмет риторики	4	2	
2.	Презентація самостійної роботи № 1 (ораторська промова)		12	30
3.	Тема 2. Інвенція	4		
4.	Тема 3. Диспозиція	2		
5.	Тема 4. Елокуція	4		
6.	Тема 5. Меморія та акція	2		
7.	Тема 6. Логос у риториці	6		8
8.	Тема 7. Етос і патос у риториці	4		8
9.	Письмова творча робота	2		
10.	Підсумкова контрольна робота	2		
	Всього	30	14	46

Загальний обсяг – 90 год., у тому числі:

Лекцій – **30 год.,**

Семінарських занять – **14 год.,**

Самостійна робота – **46 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андерсон К. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Пер. з англ. – К.: Наш формат, 2016.
2. Колотілова Н.А. Риторика. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
3. Конверський А.Є. Критичне мислення. 2-ге вид. перероб. та доп. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. – К.: Центр учбової літератури, 2020.
4. Крикун В.Ю. Риторика. Навчальний посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2019.
5. Олійник О. Сучасна ділова риторика. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2010.

Додаткова:

1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика. Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001.
2. Колотілова Н.А. Логіка і риторика: ретроспектива взаємозв'язку. Монографія. – К.: «Центр учбової літератури», 2019.
3. Колотілова Н.А. Логіка і риторика в дослідженнях аргументативної проблематики початку ХХІ ст. *Гілея: науковий вісник*. 2019. Вип.142 (№ 3). Ч. 2. Філософські науки. С.69-72.
4. Комаха Л.Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні. – К.: Центр учбової літератури, 2015.

5. Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
6. Ораторське мистецтво. Навчальний посібник. За ред. проф. Н.П. Осипової. – Х.: Одісей, 2008.
7. Платон. Діалоги. – К.: Основи, 1995.
8. Промови, що змінили світ. – Х.: ФОЛІО, 2009.
9. Сагач Г.М. Риторика. 2-ге вид. перероб. та доп. Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000.
10. Щербина О.Ю. Логіка та юридична аргументація. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2013.
11. Argumentation // <https://www.springer.com/journal/10503>
12. Aristotle. Rhetoric. In: Barnes, J., ed. *The Complete Works of Aristotle*, Vol. II. Princeton University Press, 1984. P. 4618-4865.
13. Borchers T., Hundley H. Rhetorical Theory. An Introduction. 2nd ed. Waveland Press, 2018.
14. Bredemeier K. Rhetorik auf den Punkt gebracht. Die Grundregeln überzeugenden Kommunikation. München: Goldman, 2014.
15. Cicero. *Orator*. <https://www.thelatinlibrary.com/cicero/orator.shtml>
16. Fahnestock J. Rhetorical Style. The Uses of Language in Persuasion. Oxford University Press, 2011.
17. Herrick J.A. The History and Theory of Rhetoric. An Introduction. 6th ed. Routledge, 2018.
18. Informal Logic // https://informallogic.ca/index.php/informal_logic
19. Kahane G. and Cavender N. Logic and Contemporary Rhetoric. The Use of Reason in Everyday Life. 10th ed. Thomson Wadsworth. 2006.
20. Lakoff G., Johnsen M. Metaphors We Live By. 2nd ed. London: The University of Chicago Press, 2003.
21. O’Keefe D.J. Persuasion: Theory & Research. 3rd ed. Sage Publications, Inc., 2016.
22. Perelman Ch. & Olbrechts-Tyteca L. The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation. (J. Wilkenson & P. Weaver, Trans.). Second printing. Notre Dame; London: University of Notre Dame Press, 1969.
23. Philosophy and Rhetoric // <https://muse.jhu.edu/journal/151>
24. Quintilian. *Institutio Oratoria*.
<https://www.thelatinlibrary.com/quintilian/quintilian.institutio2.shtml>
25. Ramage J.D., Bean J.C., Johnson J. Writing Arguments. A Rhetoric with Readings. 10th ed. Pearson, 2016.
26. Shea R.H., Scanlon L., Aufses R.D. The Language of Composition. Reading, Writing, Rhetoric. 2nd ed. Bedford/St. Martin’s, 2013.
27. Sloane T. O. & Perelman Ch. (2019) Rhetoric. In Encyclopedia Britannica. // <https://www.britannica.com/topic/rhetoric>
28. Walton D. Ad Hominem Arguments. Alabama: The University of Alabama Press. Tuscaloosa, 1998.